

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**JÁSIR ARAFAT A JEHO VÝZNAM PRO OTÁZKU
PALESTINY**

Ludmila Šakićová

Plzeň 2012

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra blízkovýchodních studií

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Blízkovýchodní studia

Bakalářská práce

**JÁSIR ARAFAT A JEHO VÝZNAM PRO OTÁZKU
PALESTINY**

Ludmila Šakićová

Vedoucí práce:

Mgr. Ivan Ramadan

Katedra blízkovýchodních studií

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2012

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2012

.....

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala panu magistrovi Ivanu Ramadanovi za jeho vstřícný přístup a vedení této práce.

Obsah

Obsah.....	5
1. Úvod.....	6
2. Jásir Arafat.....	8
2.1. Život v Jeruzalémě.....	9
2.2. Období studia.....	10
3. Pobyty v Kuvajtu.....	14
4. Přátelské vztahy se Sýrií.....	15
5. Situace po šestidenní válce.....	15
6. Velké neshody.....	18
7. Tajné dohody se Sověty.....	19
8. Libanon.....	20
9. Organizace pro osvobození Palestiny.....	21
10. Arafatova izolace.....	22
11. Mírová dohoda z Osla.....	23
11.1. Zvraty v Arafatově životě v 90. letech.....	25
11.2. Mírová dohoda z Osla II.	25
11.3. Camp David.....	27
11.4. Druhá intifáda.....	29
11.5. Operace Obranný štít.....	31
12. Smrt Jásira Arafata.....	33
12.1. Palestinská politika po Arafatově smrti.....	34
13. ZÁVĚR.....	38
14. Seznam použité literatury.....	40
15. Cizojazyčné resumé.....	42
16. Přílohy.....	43

1. Úvod

Mezi jedno z nejaktuálnějších celosvětových témat patří izraelsko – palestinský konflikt. Jedním z hlavních důvodů, proč jsem si toto téma vybrala pro svou bakalářskou práci, je můj zájem o vývoj palestinské otázky a změny v situaci Palestinců v závislosti na změnách v politickém vedení.

Vzhledem k neklidné situaci na Palestinském území, se zdá důležité se touto otázkou podrobněji zabývat. Ve své práci chci popsat vývoj Palestiny po vzniku Izraele.

Na následujících stránkách jsem se zaměřila především na život a na politickou dráhu palestinského politika. Mou snahou bude chronologické zmapování významných mezníků života Jásira Arafata.

Dne 11. listopadu 2004 oblétna svět smutná zpráva, Jásir Arafat zemřel. Dodnes není jasné, co bylo příčinou jeho smrti. Existuje několik hypotéz. Jednou z nich je například selhání ledvin, jater i krvácení do mozku. Zprávu z nemocnice má pouze Arafatova manželka a oficiálně nikdy nebyla příčina smrti zveřejněna. Také nemohu opominout, že další hypotézou je, že mohl být na Arafata spáchán atentát ze strany Izraele a to v podobě otravy látkou tzv. Thallium. Někteří specialisté z Velké Británie potvrdili, že byl otráven. Arafatova manželka ale nepovolila pitvu, a tak do dnešního dne není jasná odpověď.

29. října byl po souhlasu Izraele z Ramalláhu převezen do nemocnice v Paříži, kde i později zemřel. Jeho smrt byla velkou ranou pro palestinský lid. Vystihují to slova jeho sekretáře Tajjíba Abdal-Rahíma: "Velké srdce přestalo bít."

Jásir Arafat je velmi zajímavou a kontroverzní postavou. Sehrál významnou roli v historii Blízkého východu. Měl mnoho odpůrců, ale na druhou stranu získával obdiv lidí na celém světě a získává ho dodnes. Byl jednou z klíčových osobností po desetiletí trvajících konfliktu mezi Izraelem a Palestinou.

Stejně tak mě zajímal i vývoj v Palestině po jeho smrti, kterému se věnuji ve druhé části své práce. Jsem si vědoma faktu, že na Arafatův politický i osobní život může být nahlíženo z více úhlů, proto jsem se snažila zaujmout objektivní stanovisko.

Vzhledem k uvedenému tématu bakalářské práce je zřejmé, že předkládaný text má spíše kompilační charakter, který vyžaduje přehlednou práci s odbornou literaturou.

Dané téma je v českých publikacích málo zpracované. Jako zdroj mi posloužilo dílo Bassama Abu Sharifa: *Arafat and the dream of Palestine: an insider's account*. Palgrave Macmillan, 2009, které se zabývá právě životem tohoto velmi významného palestinského vůdce. Bassám Abu Šaríf je bývalý poradce Jásira Arafata a člen Organizace pro osvobození Palestiny, dříve byl členem Lidové fronty pro osvobození Palestiny (PFPL). Působil jako významná postava po Arafatově boku, jak v dobách ozbrojeného palestinského odboje, tak v období, kdy se Arafat přiklonil k mírovým rozhovorům s Izraelem.

Je několik variant přepisu arabských jmen, zeměpisných názvů, politických situací a válečných konfliktů. Pokud existuje český překlad, budu používat transkripci podle orientalisty Luboše Kropáčka, který je uveden v publikaci *Duchovní cesty islámu*.

Cílem práce bude posouzení vývoje a úspěšnosti palestinské politiky směřující k vytvoření vzájemného palestinského státu za Jásira Arafata a po jeho smrti.

Ráda bych v úvodu přesněji vysvětlila, co v současné době znamená pojem Palestina. Je to historické území nacházející se mezi řekou Jordán a Středozemním mořem o rozloze asi 15 000 km². Na většině území se nachází stát Izrael. Toto označení je dnes používáno pro Západní břeh Jordánu a pásmo Gazy. Území má přibližně 6 600 km² a žijí zde zhruba 3 miliony obyvatel. Oficiálně území Palestina spravuje Palestinská samospráva, jejímž předsedou byl právě Jásir Arafat a to od roku 1989 do 2004. Od roku 2005 je předsedou Mahmúd Abbás

2. Jásir Arafat

Datum, kdy se narodil je nejisté, bylo to 4. srpna 1929, kdy slavil své narozeniny a nebo podle úředních dokumentů 24. srpna 1929. Místo jeho narození je také nejisté. Jásir Arafat nerad mluvil o svém soukromém životě a u většiny rozhovorů zdůrazňoval: „*Žádné osobní otázky.*“ Sám Arafat stejně jako archivy OOP¹, tvrdil, že se narodil v Jeruzalémě², ale také se zmiňoval o Gaze³, či Káhiře⁴. Blízcí přátelé tvrdí, že se narodil v Káhiře, ve čtvrti Sakakini. Jeho celé jméno je Muhammad Abd al-Rahman⁵ Abd al-Ra'uf⁶ Arafat al-Qudwa al-Husaini⁷, známý také jako Abu Amar (ابو عمار). Později dostal jméno Jásir, které v překladu znamená příjemný obchodník⁸.

Jeho matka Zahúwa Abú Saúd se narodila roku 1896 v Jeruzalémě a již v sedmnácti letech se provdala za jeho otce Abd a-Ra'ufa, bývalého studenta Akademie důstojníků a vojenské policie v Istanbulu. Do roku 1927 žil tento pár ve středu starého Jeruzaléma společně s pěti dětmi Inám, Džamál, Mustafa, Jusra, Chadidža a poté se s celou rodinou přestěhovali do Káhiry, kde se zřejmě narodil Jásir. Otec prodal veškeré nemovitosti a začal se věnovat obchodu. Jeho zisky nebyly velké, ale stačily na obživu rodiny. Otec během ramadánu⁹ v roce 1954 umírá, pro děti zůstává velkým vzorem i po smrti. Mladý Jásir Arafat po celý svůj život litoval toho, že se nemohl zúčastnit pohřbu svého otce.¹⁰ Po mnoho let hrál velkou roli v Arafatově životě bratr Fathí. Arafat se narodil jako čtvrté nebo sedmé dítě.

¹ Organizace pro osvobození Palestiny (منظمة التحرير الفلسطينية) – byla založena roku 2. června 1964 Ligou arabských států, hlavním cílem je vytvoření nezávislého státu.

² Jeruzalém (القدس) – největší město Izraele, nachází se v Judských horách. Pro Izraelce je považováno za hlavní město, ale tím je ve skutečnosti Tel-Aviv.

³ Gaza (غزة) – největší město v pásnu Gazy, má přibližně 400 000 obyvatel.

⁴ Káhira (القاهرة) – hlavní město Egypta, je nejlidnatějším městem v Africe, rozkládá se při pravém břehu Nilu.

⁵ Tato dvě jména mu dali jeho rodiče.

⁶ Jméno po otci.

⁷ Z otcovy a matčiny větve.

⁸ HEADLAM, George. *Yasser Arafat*. Twenty-First Century Books. New York. 2004. s. 13-14

⁹ „*Celý postní měsíc je výjimečný a vyznačuje se výšenou zbožností.*“ KROPÁČEK. Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Nakladatelství Vyšehrad. Praha, 2003. s. 222

¹⁰ V této době měl před důležitou zkouškou na univerzitě v Káhiře a rodina ho tím nechtěla rozrušovat.

Neměl jednoduché dětství, jeho matka zemřela, když mu byly necelé čtyři roky. Nikdy o matce nemluvil, ale své jediné dceři narozené v roce 1995 dal její jméno.

2.1. Život v Jeruzalémě

Po smrti matky v roce 1933 odvezl její bratr Salím Abú Saúd dva nejmladší syny do svého domu v Jeruzalémě, čímž chtěl ulehčit výchovu synů otci, který zůstal na vše sám. Strýc bydlel blízko Zdi nářků¹¹, na což Arafat rád vzpomíná: *„Měl jsem ve zvyku chodit podél Zdi nářků, kde jsem se setkával s Židy, kteří se tam chodili modlit. Někdy jsem s nimi zůstával dlouhé hodiny, až do té doby, než si pro mě přišel strýc.“*¹²

Na jaře roku 1936 vypukla největší vzpoura v Jeruzalémě, která byla namířena proti britské správě a židovské komunitě. V roce 1937, kdy se povstání ještě více radikalizuje, odchází skoro sedmiletý Jásir s bratrem zpět do Káhiry ke svému otci, jehož mezitím zajali Angličané. Jásir se v roce 1939¹³, kdy mu bylo teprve 10 let (viz, příloha č. 1), začíná zajímat o aktuální dění ve světě, o mapy a zbraně. Je velmi komunikativní, ale i autoritativní. Například zorganizoval děti ze čtvrti, ve které žil a společně připravovali vojenský výcvik. Měl rád sport, zejména fotbal, který hrál za školní tým. Ve vyšším ročníku střední školy se seznámil s dívkou Nadjou, jejich rodiny udržovali přátelské vztahy. Jeho první láska bohužel neměla dlouhé trvání, protože Arafat se hned po ukončení střední školy začal zajímat více o politiku, než o jejich vztah.

¹¹ Zeď nářků - posvátné židovské místo (otevřená synagoga pod širým nebem, zbytek chrámu) <http://gloria.com.hr/stil/showpage.php?id=4857>, 24. 10. 2011 v 17,45 hod.

¹² Rozhovor v Izraelské televizi Isra TV, leden 2001

¹³ V této době vypukla druhá světová válka a je dodnes největším a nejrozsáhlejším ozbrojeným konfliktem v dějinách lidstva, stála život asi 45 až 60 miliónů lidí. Boje probíhaly v Evropě, Asii a Africe a účastnili se jich muži a ženy z celého světa. V období šesti let války zemřely desítky milionů civilistů, miliony příslušníků ozbrojených sil, byla zničena celá města a způsobeny nevyčíslitelné škody na majetku a kulturním dědictví lidstva.

Dostupné z: <http://www.topsid.com/>, [29. 10. 2011 v 10,30 hod].

2.2. Období studia

Později nastoupil na Káhírskou univerzitu, obor inženýrské stavitelství, kde ale studoval o tři roky déle, než byla stanovena doba studia a to díky svým rozmanitým aktivitám.

V okolí Jeruzaléma došlo v dubnu roku 1948 ke dvěma tragickým událostem, které Jásira ovlivnily. Tou první bylo úmrtí vůdce palestinských sil džihádu¹⁴ Abd al-Qádira Al-Husajního¹⁵ (viz. příloha č.2) na hoře Castelu dne 7. dubna a druhou událostí byl masakr v Dejr Jásinu, kde bylo zavražděno 250 palestinských mužů, žen i dětí.

V té době je Arafat studentem prvního ročníku inženýrského stavitelství na Univerzitě Fuáda I. a jeho přítel Hamed Abú Sitta jej povolává k mobilizaci, která byla reakcí na předešlé události. Děje se tak na půdě univerzity, kde se koná schůze studentů, a po společné diskuzi se rozhodují, že se podrobí vojenskému výcviku ještě před odjezdem do Palestiny.¹⁶ O několik dní později oba přátelé odejdou do Gazy s propašovanými zbraněmi a přidávají se k nepravdělným jednotkám Muslimského bratrstva¹⁷. Dále se zapojují do odboje, kde se Jásir Arafat stává zpravodajským důstojníkem. Armáda džihádu je složena z různých jednotek arabských států.

V létě roku 1948 je Arafat opět v Káhiře. Mění svůj přístup k palestinské věci, neboť je svědkem dobových událostí, které ho formují například Katastrofa (Al-Nakba)¹⁸, kdy bylo zničeno velké množství Palestinských vesnic a měst, masakry civilistů, masová deportace skoro milionu Palestinců z jejich domovů.¹⁹

¹⁴ Džihád (جهاد) je termín označující náboženskou povinnost muslimů usilovat o obranu a rozšiřování islámu ve vlastním srdci i ve světě.

¹⁵ Abd al-Kadir al-Husajn - jeden z velitelů arabských povstaleckých skupin

¹⁶ ABURISH, Said. *Arafat: From Defender to Dictator*. Bloomsbury Publishing, 1999. S. 16

¹⁷ Muslimské Bratrstvo – založil ho roku 1928 Hasan al-Banná v Egyptě, jejich učení požaduje návrat ke kořenům islámu.

¹⁸ Al-Nakba 1948, palestinská katastrofa, kdy bylo 800 tisíc Palestinců násilím odsunuto ze svého území, které se stalo územím Izraele. <http://www.al-nakba-history.com/>, 13. 11. 2011 v 17,30 hod.

¹⁹ SAID, Edward W.: *The Question of Palestine*. Vintage Books. New York 1979,1992. s. 41

Porážky nedisciplinovaných a neorganizovaných arabských oddílů, které bojovali za své cíle a ne za cíle lidu Palestiny. Cituji: „ *Byl jsem v té době prostým důstojníkem a můj názor neměl žádnou váhu. Ale už tehdy jsem prohlásil, že za vysláním těchto armád, absolutně nepřipravených k boji, se skrývá komplot.*“ Toto uvedl v rozhovoru v lednu roku 1979 s Mahmúdem Darwíšem²⁰. Věděl, že se Palestinci musejí spoléhat sami na sebe, že musejí reagovat na masakry, před kterými utíkali. V tomto roce se v Káhiře setkává s uprchlíky, kteří přišli o vše. Palestinských Arabů je na útěku 750 000. Všichni se chtějí pomstít, najde se však skupina čtyř Palestinců, kteří hledají cestu k dialogu. Tyto snahy byly marné.

Jásir Arafat chce pak na popud rodičů studovat inženýrské stavitelství v USA. Vybral si stát Texas a žádal o vízum, které mu nebylo vyřízeno a tak se rozhodl zůstat v Káhiře.²¹ V roce 1949 se vrátil opět k vysokoškolskému studiu architektury, avšak veškerý svůj volný čas věnuje politickým činnostem, sběru informací, které získává od svého bratra Džamála, výjimečně aktivního politika. V oblasti pásma Gazy pod egyptskou správou se vytvořilo Palestiné území s vysokou hustotou obyvatelstva. Liga arabských států²² zde ustanovila novou vládu. Premiérem této vlády se stává Ahmad Hilmí a ministrem zahraničí, z vlivného rodu Husajní, Džamál al-Husajní. Bratr Arafata, Džamál Arafat se v této vládě ujímá funkce tajemníka.

Během studentského života usiloval Jásir Arafat díky politickým tlakům o další vojenský výcvik, v němž obdržel osvědčení důstojníka v záloze a je také jmenován vedoucím propagandy mezi studenty na univerzitě. Díky těmto aktivitám získává časem na svoji stranu také určitý počet palestinských studentů na egyptské vojenské akademii a na škole pro záložní důstojníky, z nichž někteří se později přidají k Fatahu.

²⁰ viz měsíčník OOP Šu´ un Falastinia, 1979

²¹ BERNADETTE, Brexel. *Yasser Arafat*. The Rosen Publishing Group, 2000. s. 13

²² Liga arabských států (الجامعة العربية) – byla založena sedmi arabskými státy v březnu roku 1945 v Káhiře. Zajišťuje koordinovanou spolupráci oblastech politiky, ekonomiky a kultury. Dostupné z: http://www.arableagueonline.org/wps/portal/las_en/, Cit. dne: [26. 11. 2011 v 8,45 hod.]

Po ukončení studií se vrací do Palestiny, kde se naplno věnuje politickým činnostem. Arafat tvrdě zareagoval na rozhodnutí Arabské ligy zrušit od roku 1951 poskytování pomoci potřebným palestinským studentům tím, že zpustošil pracovnu Ahmada Šuqajrího²³, zástupce vedoucího pro palestinské záležitosti a díky tomu je toto zrušení pomoci s okamžitou platností odvoláno.

Snaží se získat vedení Asociace studentů v Káhiře a chce se opřít o podporu Muslimského bratrstva, panarabských nacionalistů, liberálů i komunistů. Sdružuje je a získává pro své budoucí aktivity. Vzniká sjednocená palestinská kandidátka, se kterou v roce 1952 vyhrává volby. Stává se tak předsedou Asociace studentů a v té se udržel až do konce svých studentských let, roku 1956.

Důležitý mezník v arabském světě a v životě Jásira je státní převrat dne 23. července 1952, kdy se v Egyptě za pomoci několika důstojníků ujme moci plukovník Gamál Abdal Násir (viz příloha č.4). Egypt je vyhlášen republikou a požaduje odchod britských armádních sil. Jásir společně se studenty v Káhiře toto vnímají jako zradu a zklamání palestinských studentů v Egyptě. Nicméně s tím chce něco udělat a proto se napojí na generála této vlády Muhammada Nagíba, který ho přijme k vyjednávání.²⁴ Egyptský tisk dokonce uveřejní fotografii Jásira Arafata s generálem Nagíbem a to je první snímek, kde je Arafat zachycen s význačným politikem. Dění v Egyptě není idylické a v říjnu roku 1954, kdy se Muslimské bratrstvo²⁵ pokusí atentátem odstranit Nagíba z čela vlády, zatýká plukovník Nagíb řadu členů tohoto seskupení a mezi nimi i Jásira Arafata. Měsíc je vězněn a díky přímluvám profesorů z univerzity je propuštěn. Výcvikové středisko studentů však je uzavřeno a veškeré zbraně jim jsou odebrány.

---

²³ Ahmad Šukajrí – právník, bývalý náměstek tajemníka Ligy arabských států. Více viz. <http://ahmad-alshukairy.org/>

²⁴ ABURISH, Said K.. *Nasser, the Last Arab*. New York City: St. Martin's Press, 2004. s. 35-39

²⁵ Islámské fundamentalistické národní hnutí založené roku 1929 v Egyptě a usilující o to vložit „novou duši do srdce tohoto národa a dát mu život prostředky koránu“. Chtělo, aby se Egypt stal islámským královstvím. GILBERT, Martin. *Izrael dějiny*. Praha. BB art 2002. s. 650

Studia na této škole v oboru inženýrství-stavatelství ukončuje Arafat v roce 1956. Vedle tohoto studia se také zajímal o filosofii a navštěvoval různé lekce na filosofické fakultě. Jeho přátelé a studenti, kteří jej znali a měli k němu blízko, o něm hovořili jako velice ambiciózním mladém muži, s neutuchající energií, vášnivého a nadšeného řečníka, který si někdy problémy vymýšlel jen proto, aby je mohl řešit.

V roce 1955 se Jásir Arafat rozhodne podniknout první oficiální cestu, coby zástupce asociace, která je delegovaná na světový festival mládeže a studentstva ve Varšavě, který je každé dva roky pořádán pod záštitou Sovětského svazu. Setkají se zde i s delegacemi jiných arabských zemí a také s Palestinci.²⁶ Zajímavý je i způsob jak se na tuto akci Arafat a jeho kolegové dostali, s malými finančními prostředky se nalodili jako černí pasažéři a přes mnohé problémy, které museli překonat, se nakonec dostavili na oficiální zahájení včas. Jásir zde měl jediný úkol, jelikož palestinskou delegaci vnímali ostatní jako součást egyptské, proto chtěl, aby tomu tak nebylo, a při zahajovací přehlídce, kdy kráčeli čtyři palestinští studenti za Egypty, šel osamoceně Jásir, který v ruce nesl standartu, na které byl nápis: „Palestina“.

Na konci roku 1957 se konala schůze studentů západních zemí v Ibadanu,²⁷ blízko Lagosu, hlavního města Nigérie, kde vedle Jásira byli účastni také dva izraelští delegáti. V momentě, kdy si všiml nápisu „Izrael“, požádal o udělení slova a přede všemi požadoval vyloučení těchto delegátů z jednání²⁸. Žádost však byla zamítnuta a arabské delegace na protest opustily jednání. Arafat si nechal svolat tiskovou konferenci a veřejně hovořil o palestinsko-izraelském konfliktu. Poté se opět vrátil na jednání a při každém možném vstupu napadal izraelskou stranu. Veškerá usnesení vyplývající z těchto jednání byla pro něj neakceptovatelná.

---

²⁶ SHARIF abu Bassam. *Arafat and the dream of Palestine: : an insider's account*. Palgrave Macmillan, New York, 2009. s. 2

²⁷ je čtvrtým nejlidnatějším městem v Nigérii a hlavním městem federálního teritoria Oyo.

²⁸ RUBIN, Barry. *Yasir Arafat: A Political Biography*. New York : Oxford University Press, 2003. s. 22

Byl si vědom, jak důležitou roli hrají v jeho boji o Palestinu tato studentská setkání, a proto v roce 1959 zakládá Všeobecnou asociaci palestinských studentů (VAPS), se kterou působí nejen v arabském světě, ale také na území Evropy, především v Německu. Postupem času se také stává členem Mezinárodní organizace studentů.

Toto a mnohé jiné události v arabském světě přimějí Jásira Arafata k založení vlastní bojové palestinské organizace, která se stane záhy známá pod názvem al-Fatah²⁹.

3. Pobyt v Kuvajtu

V roce 1957 odešel do Kuvajtu a začal pracovat na ministerstvu veřejných věcí, založil inženýrskou firmu, čímž získal finance k založení Organizace pro osvobození Palestiny.

Díky finanční podpoře kuvajtského emíra začal vydávat noviny Falastín, které informovaly o činnosti jeho hnutí. Souběžně zavedl výcvikový paravojenský program pro své příznivce. Prostřednictvím Falastínu zveřejnil ideologii palestinské spásy.³⁰

Objevily se zde informace o historii Svaté země a Palestinců jako samostatného národa. Jelikož se arabským státům nepodařilo zlikvidovat Izrael v tradiční válce, přiklonil se k ozbrojenému odporu. Zahájil náborů a výcvik svých stoupenců a za několik let byla al-Fatah připravena k boji a přemístila se do Libanonu.

---

²⁹ Al-Fatah (المنظمة الفلسطينية لتحرير فلسطين) – název je vytvořen z oficiálního arabského názvu: HArakat al-TAhrír al-Watani al-Filastínij, z kterého vznikne „HATAF,“ což bylo převráceno na „Fatah“. Současným předsedou je Farúk Kadúmí. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/202423/Fatah>, [1. 12. 2011 v 11 hod.].

³⁰ BERNADETTE, Brexel. Yasser Arafat. The Rosen Publishing Group, 2000. S. 31-32

4. Přátelské vztahy se Sýrií

1. ledna 1965 podnikla Organizace pro osvobození Palestiny bombový útok na izraelskou benzínovou pumpu. S pomocí Sýrie přešly síly Jásira Arafata poprvé syrské Golanské výšiny³¹. V očích Arabů se tento čin stal velice významným a to tím, že mladý politik měl odvahu zaútočit na Izrael. Tímto činem se stal pro Araby Arafat hrdinou, ale pro některé arabské vůdce, kteří neúspěšně útočili na Izrael, byl spíše překážkou.

Díky této pozici získal podporu syrské vlády, plukovník Háfiz al-Asad dodával hnutí tajně zbraně a poskytl mu výcvikové tábory v Hamě a Zabadání³². Tato podpora je pro Arafata velmi cenná. Také v oblasti mediální získává podporu, protože se z Damašku vysílá Rádio Hlas Palestiny. Obdobné úspěchy mu zajistily skvělou pověst, stal se však hrozbou pro stávající arabské vůdce, zejména pro egyptského prezidenta Gamála Abdal Násira. Násir si uvědomoval vzrůstající popularitu Jásira Arafata. Arafat založil v květnu roku 1964 s podporou Sovětského svazu Organizaci pro osvobození Palestiny, jejímž vůdcem se stal Ahmad Šuqajrí.

5. Situace po šestidenní válce

Šestidenní válka mezi Izraelem a arabskými zeměmi situaci dramaticky změnila. Arabské armády, vybavené ruskými zbraněmi, překvapily preventivní útok Izraele³³. Gamál Násir se spojil s Jásirem Arafatem. Arafat dostal nabídku na uzavření míru od Izraele a bylo mu jasné, že kdyby došlo k míru mezi Izraelem a Jordánskem, nebyl by možný vznik palestinského státu. Podnikl cestu po arabských zemích, jejímž výsledkem bylo, že na Chartúmské konferenci³⁴ odmítli arabští

³¹ Západní hranici tvoří řeka Jordán a jižní řeka Jarmúk, díky kterým je tato oblast velmi úrodná, ale hlavně je to dobré strategické místo, proto jsou střežené. Dostupné z: http://www.campsci.com/iguide/golan_heights, Cit. dne: [14.12.2011 v 9 hod].

³² Město ležící u hranic s Libanem, vzdálené 50 km od Damašku.

³³ HEADLAM, George. *Yasser Arafat*. Twenty-First Century Books. Mineapolis 2004. s. 39-42

³⁴ Konference Ligy arabských států

vůdci a Organizace pro osvobození Palestiny izraelské nabídky. Arafat zřídil základnu rozrůstající se armády ve městě Salt v jihozápadním Jordánsku. Navazoval tajné vztahy s palestinskými důstojníky z Jordánské legie. V květnu 1968 podnikla izraelská armáda krátkou invazi do Jordánska jako odvetu na Arafatovy nájezdy a krutě zasáhli Arafatovy muže ve vesnici Karama. Jordánští dělostřelci neočekávaně zaútočili pod vedením Palestinců na izraelské síly, Izraelci se okamžitě stáhli, nepřáli si změnit boj v konfrontaci s Jordánskem.³⁵

Arabové uvěřili, že Arafat rozdrtil izraelskou armádu a ta utekla přes Jordán. Díky tomu začala Organizace pro osvobození Palestiny získávat stále více peněz a stoupenců a al-Fatah se stala obávanou armádou.

Karamské „vítězství“ přispělo k tomu, že Arafat mohl nahradit v únoru 1969 Šuqajrího v čele OOP. Organizace pro osvobození Palestiny a al-Fatah se tak dostaly pod Arafatovo vedení a tímto se stal vůdcem v boji proti Izraeli. Díky „Káhirske dohodě“³⁶ přesunul větší část armády do Libanonu a sám se zbytkem armády zůstal v Jordánsku.

Arafat pobýval v Jordánsku tři roky. Al-Fatah v letech 1967 až 1970 vyvolávala konflikty a ozbrojené střety s jordánskými vojáky. Mimo to se věnovali pašování cigaret, alkoholu, vybírali mýtné, organizovali únosy důležitých osob. Jakmile chtěli Jordánci udržovat pořádek, postříleli je.

Jordánský král Husajn se bál otevřeného střetu, protože šedesát procent populace tvořili Palestinci a téměř padesát procent jeho důstojníků byli také Palestinci. Arafat byl neústupný a Husajn mu ze strachu nabídl místo v parlamentu. Arafat toto odmítl s tím, že jeho cílem je zničení Izraele.

V této době mohl Arafat posílit svoji moc, kdyby spolupracoval s

---

³⁵ SHARIF abu Bassam. *Arafat and the dream of Palestine: : an insider's account*. Palgrave Macmillan, New York, 2009. s. 19-22.

³⁶ „Káhirske dohoda 2. Listopadu 1969 – dohoda mezi OOP a Libanonem, uzavření příměří a vymezení aktivit palestinských guerill v Libanonu.“ Cit. dne: [29-03-2012].
Čejka Marek: Dějiny moderního Izraele., Grada Publishing a.s., 2011. s. 126

králem Husajnem a snažil se omezit nelegální praktiky OOP a také, kdyby více komunikoval s Násirem. Husajn nechtěl občanskou válku a přistoupil by víceméně na cokoliv. Ale Arafat nebyl schopen zvládat některé skupiny OOP. Toto donutilo krále k akci.

V červenci 1970 odsouhlasily Egypt a Jordánsko plán státního sekretáře USA Williama Rogerse na stažení Izraele ze Západního břehu a Gazy. Tento mírový plán Arafat odmítl a snažil se o to, aby tento plán neuspěl. Z tohoto důvodu Násir přestal Arafata podporovat. V srpnu 1970 se Arafat rozhodl vyvolat povstání a svrhnout krále Husajna. Očekával podporu Sýrie, jenže Spojené státy schválily Izraelskou intervenci v případě, že Sýrie napadne Jordánsko.

Král Husajn se rozhodl pro vojenské řešení, aby oslabil Arafatovu moc. Lidová fronta s vědomím Arafata unesla 6. září 1970 dvě americká a jedno švýcarské letadlo.³⁷ V Jordánsku je pak vyhodili do vzduchu a rukojmí chtěli vyměnit za členy OOP, kteří byli drženi v Izraelských věznicích.

Král Husajn vyhlásil stanné právo a přikázal Arafatovi a jeho mužům opustit Jordán, dále nařídil obklíčit jednotky OOP v Saltu, Amánnu, Ibridu a všechny palestinské uprchlické tábory.³⁸ Arafat nebyl schopen organizovat své vojáky, nesnažil se situaci řešit diplomaticky, nevydával rozkazy. Vojáci bojovali bez vedení.

Nedostával žádnou podporu z arabského světa, i když většina rádiových stanic podporovala Organizaci pro osvobození Palestiny. Sýrie poslala do severního Jordánska tankový oddíl, který se ale při střetu s izraelskými letadly okamžitě otočil zpět. Asi deset tisíc Arafatových mužů bylo zavražděno a Arafat utekl převlečený za ženu, někteří tvrdí, že za beduínského muže. Po jedenácti dnech tento Arafatův útok skončil a Arafat souhlasil, že stane před tribunálem arabských vůdců, kteří

---

³⁷ DUNSTAN, Simon. *Blesková operace izraelských speciálních jednotek*. Grada Publishing a.s., 2010. s. 6

³⁸ SHARIF abu Bassam. *Arafat and the dream of Palestine: : an insider's account*. Palgrave Macmillan, New York, 2009. s. 28-29

rozhodnou o tom, jak budou vťahy urovnány.

Král Husajn souhlasil, že se tribunálu zúčastní. Po šesti hodinách jednání vůdci Egypta, Kuvajtu, Libanonu, Lybie, Súdánu a Saudské Arábie rozhodli ve prospěch krále Husajna. Navíc zemřela na infarkt Arafatova bývalá podpora – Násir a to při cestě na káhirské letiště, kam doprovázel členy tribunálu.³⁹

Zdrčený Arafat se vrátil do Jordánska a Husajn vyhnal zbytek členů OOP ze svých měst.

6. Velké neshody

Nový prezident Sýrie Háfiz al-Asad (vládl od roku 1930 do roku 2000)⁴⁰, se snažil odstranit Arafata a tím se zbavit hrozby OOP. Arafat se stáhl do hor v severním Jordánsku, nenašel tam však podporu a proto neměl jinou možnost, než se tajně přesunout do Libanonu, země, která sama nedokázala uspokojivě řešit své vlastní problémy.

V Libanonu chtěl převzít opět kontrolu nad OOP. Pravděpodobně nově zvolený syrský prezident a velké ztráty na životech v Izraeli, stály za dvěma pokusy o jeho zavraždění. Arafat tyto nástrahy přežil.

V době, kdy velel své osvobozené armádě, představoval vůdce palestinského národního hnutí, vytvořil a vyzbrojil významnou vojenskou sílu. Dá se říci, že Arafat zmařil pokusy Sýrie a Jordánska o získání kontroly nad Organizací pro osvobození Palestiny, získal i podporu palestinských emigrantů a sympatizantů z arabského světa, navázal rovněž přátelské vztahy se Sovětským svazem a zeměmi východního bloku.

I bez podpory arabských politiků a po porážce Černého září, byl počátkem roku 1971 schopen figurovat jako vojenský a politický vůdce

---

³⁹ DUNSTAN, Simon. *Válka Jom Kippur 1973*. Grada Publishing a.s., Praha. 2009 s.14

⁴⁰ SHARIF abu Bassam. *Arafat and the dream of Palestine: : an insider's account*. Palgrave Macmillan, New York, 2009. s. 5

Organizace pro osvobození Palestiny.

7. Tajné dohody se Sověty

Vůdcovství v al-Fatah a OOP v Libanonu získal Arafat z velké části díky podpoře, kterou získal z Kremlu. Arafat od roku 1973 spolupracuje se sovětskými experty a tato spolupráce vydržela až do pádu SSSR⁴¹. Byl také přítelem rumunského prezidenta. Jeho hlavním rádcem se stal například Lon Michai Pacepa. Arafatovi muži byli cvičeni Sovětským svazem k partyzánskému způsobu boje, v metodách špionáže a ozbrojených útoků. Palestiňští politici byli vysláni do severního Vietnamu, kde za období vlády Ho Či Mina nabývaly politické zkušenosti. Ho Či Min doporučil palestinskému vedení, aby přestalo hovořit o zničení Izraele a místo toho, aby přešlo od ozbrojeného boje k jednáním.

Arafat možná obdivoval úspěch Ho Či Mina u levicových sympatizantů v USA a v Evropě⁴². Aktivisté z amerických univerzit totiž uspěli ve změně vnímání vietnamské války veřejností v USA a to z představy komunistického dobývání jihu na představu boje o národní osvobození.

Zejména Arafatův úspěch v organizaci a motivaci svých stoupenců si získal sovětský zájem, který poskytl palestinskému vedení podporu SSSR. V rámci svých snah stál Sovětský svaz na straně Palestinců a podpořil tím národně-osvobozené hnutí. Během několika let vedli Sověty vycvičení experti OOP několik výcvikových táborů v Sýrii a Libanonu a rozšířili své působení po celém světě, od Německa po Nikaraguu, Turecko či Irán.

Většina tohoto palestinského úsilí byla financována saudskou královskou rodinou, která se rovněž snažila Arafata ovlivňovat v politickém rozhodování.

---

⁴¹ RUBIN, Barry. *Yasir Arafat: A Political Biography*. New York : Oxford University Press, 2003. s. 42-45

⁴² RUBIN, Barry. *Yasir Arafat: A Political Biography*. New York : Oxford University Press, 2003. s. 222

V roce 1972 organizace "Černé září",⁴³ provedla dva nepodařené pokusy o vraždu Goldy Meirové⁴⁴.⁴⁵ Arafat poté tvrdil, že se skupinou nemá žádné spojení a dokonce se stavěl proti jejím ozbrojeným akcím. Zavraždění amerických diplomatů v Súdánu v roce 1973 bylo provedeno stejným způsobem. Když o několik let později jeho dlouholetý přítel a aktivista Abu Ijád oponoval jeho strategii spojení se Saddámem Husajnem, některé zdroje tvrdily, že se Arafat zbavoval svých protivníků jejich likvidací. Abu Ijád byl v Tunisu zavražděn zřejmě izraelským komandem a Arafat jeho vraždu odsoudil.

Arafat se snažil kromě svého řízení některých palestinských operací, také vystupovat jako státník, což bylo možné zejména po uznání Organizace pro osvobození Palestiny a Arafata jako reprezentanta palestinského lidu v roce 1974 Organizací spojených národů OSN.

8. Libanon

Arafat v přítomnosti svých milic vytvořil v Libanonu v letech 1970-1982 stát ve státě (viz. příloha č. 5). S podporou a vojenským vybavením ze Sovětského svazu, Saudské Arábie, Iránu a Sýrie, byl schopen vytvořit operační základnu, kde vycvičil skutečnou armádu, do níž integroval zbraně jako tanky, protiletectvé zbraně, rakety Kaťuša, a začal podnikat útoky proti Izraeli.

Rakety Kaťuša padaly na města v severní části Izraele. Frakce OOP podnikaly pravidelné útoky na izraelské cíle. Útoky byly podnikány nejen na vojenské, ale i na civilní cíle.

V srdci Libanonu byla v podstatě vytvořena Arafatova samospráva. Během občanské války byly ze svých domovů v Libanonu násilně vyhnány stovky tisíc civilistů, převážně Libanonců. Bratrovražedné

---

⁴³ HEADLAM, George. *Yasser Arafat*. Twenty-First Century Books, 2004. S 54-56

⁴⁴ Golda Meierová- *Izraelská premiérka od března roku 1969 do června 1979 a první izraelská žena, která vykonává tuto funkci*. Dostupné z: SHARIF abu Bassam. *Arafat and the dream of Palestine: : an insider's account*. Palgrave Macmillan, New York, 2009. s.5. Cit. dne: [29-03-2012].

⁴⁵ SHARIF abu Bassam. *Arafat and the dream of Palestine: : an insider's account*. Palgrave Macmillan, New York, 2009. s. 38

soupeření mezi jednotlivými milicemi šíitů, Drúzů, křesťanů i sunnitů, proměnilo Libanon ve válečnou zónu a zničilo Bejrút. Libanonský prezident Sulejmán Frandžija vznesl stížnost, že Organizace pro osvobození Palestiny se podílí na demolici země, ale nedostalo se mu podpory u Organizace spojených národů.

Arafat nadále pokračoval v operacích proti Izraeli. Izrael poté podnikl odvetu a izraelská vláda byla odsouzena za porušení teritoriální integrity suverénního státu Libanon.⁴⁶

Arafatova moc a vliv vzrostly natolik, že byl schopen vytvořit vojenskou sílu rovnou malé, ale dobře vyzbrojené armádě, s finanční podporou Saudské Arábie a zemí sovětského bloku. Arafatova prestiž i jeho moc v arabském světě rychle rostla. Organizace pro osvobození Palestiny byla Organizací spojených národů uznána za palestinskou vládu v exilu a Arafat za jejího de facto vůdce, který byl schopen vést úspěšné vojenské útoky proti Izraeli.⁴⁷

Image, kterou si vytvořil, byla mezi některými vrstvami populární. Působil jako zanedbaný, vytrvalý a odvážný malý muž, který vedl utlačované lidi bez domova v jejich zoufalém boji o národní sebeurčení. Byl obdivován pro své schopnosti velení, ale i vyjednávání.

9. Organizace pro osvobození Palestiny

(arabsky: Munazzamat at-Tahrír al-Filastínija. Anglicky Palestine Liberation Organization /PLO/

Arafat byl 3. února 1969 zvolen předsedou výkonného výboru Organizace pro osvobození Palestiny na palestinském celonárodním Kongresu v Káhiře, která vznikla o tři roky dříve z iniciativy Ligy arabských států na kongresu v jordánském sektoru Jeruzaléma. Organizace patřící pod OOP jsou: al-Fatah (Palestinské osvobozenécké

---

⁴⁶ SHARIF abu Bassam. *Arafat and the dream of Palestine: : an insider's account*. Palgrave Macmillan, New York, 2009. s. 66-90

hnutí), Lidová fronta pro osvobození Palestiny (LFOP), Demokratická fronta pro osvobození Palestiny (DFOP), Palestinská komunistická strana, Arabská osvobozená fronta.

V dalších letech na sebe upozorňovali guerillové jednotky bombovými útoky, atentáty a únosy. Jeden z nejznámějších případů je z olympiády v Mnichově z roku 1972, kdy bylo uneseno a zavražděno 11 izraelských atletů tzv. Mnichovský masakr.⁴⁸

Arafat odmítal mluvit o těchto útocích, vždy terorismus veřejně kritizoval a nesouhlasil s touto taktikou boje. Proto zůstává otázkou, zda byl do této akce zainteresován.

10. Arafatova izolace

I přesto, že Arafat odsuzuje terorismus, nemá však kontrolu nad palestinskými frakcemi. V červnu roku 1982 podnikl Izrael invazi do jižního Libanonu, kde bombardovala izraelská letadla palestinské uprchlíky a vybrané cíle OOP. V této době byla izraelská armáda pod velením Ariela Šarona.

Jásir Arafat byl společně s OOP donucen opustit území Libanonu. Tentokrát se rozhodl odejít daleko od izraelských hranic do Tuniska.⁴⁹ Tím začala jeho dlouholetá izolace.

Do Tunisu se také přemístilo vedení Organizace pro osvobození Palestiny.

Exil Arafata neznamenal ukončení jeho snažení o osvobození Palestiny. Jednal s Irákem, Lýbií, Íránem, Sovětským svazem a měl dokonce i kontakty mezi evropskými politiky, což mu pomáhalo nadále organizovat ozbrojený boj proti izraelské okupaci. Tato dlouholetá izolace se prohloubila v roce 1987, kdy oficiálně vypukla první intifáda, která byla

---

⁴⁷ Dostupný z : <http://www.state.gov/documents/organization/121049.pdf>. [08-03-2012]

⁴⁸ ČEJKA, Marek. *Dějiny moderního Izraele*. Grada Publishing a.s., Praha 2011. s. 138

⁴⁹ RUBIN, Barry. *Yasir Arafat: A Political Biography*. New York : Oxford University Press, 2003. s. 121

vedena OOP, ale výrazněji se profilovalo islámské hnutí Hamás, které vzniklo na počátku této intifády. Intifádě neboli lidovému povstání, dala impuls automobilová nehoda, kdy židovský řidič smrtelně zranil čtyři Araby. Poté následovaly rozsáhlé demonstrace. Palestinci házeli kameny na izraelské vojáky, zapalovali pneumatiky, vyhlašovali generální stávky. Tyto nepokoje byly ukončeny až roku 1993 mírovou dohodou z Osla.

Cílem Arafata bylo získat sebeurčení pro palestinský lid, proto se rozhodl pro uznání státu Izrael. Arafat toto rozhodnutí prezentoval na evropských konferencích a to hned ve třech jazycích. USA považovalo Organizaci pro osvobození Palestiny za teroristickou organizaci, ale prezident Reagan se spolu s poradcem Powelem snažili najít alternativu, jak by OOP splnila formální podmínky jako partner k jednání.⁵⁰ USA vyvinuli mírovou iniciativu a uznali OOP za reprezentativní organizaci palestinského lidu.

Arafat vedl po několik desetiletí palestinskou revoluci, získával další stoupence a jeho popularita stále rostla. Nyní se však ozývala i kritika Arafatova uznání Izraele ze strany některých palestinských frakcí, zejména Hamásu, Džihádu a dalších.

11. Mírová dohoda z Osla

V roce 1991 zastihly palestinskou otázku dvě zásadní události. První byla válka v Zálivu, která začala, když Saddám Husajn napadl Kuvajt. Arafat udržoval od počátku osmdesátých let spojení se Saddámem Husajnem, a proto ho podporoval během války v Zálivu a tím ztratil tvář před západními politiky. Druhým problémem byl nástup Hamásu. Hamás, islámské ozbrojené hnutí, které se pokoušelo přinést jak islamizaci, tak intenzifikaci operací proti Izraeli.

Za cíl prohlásil zničení Izraele a jeho nahrazení islámským státem.

---

⁵⁰ SHARIF abu Bassam. Arafat and the dream of Palestine: : an insider's account. Palgrave Macmillan, New York, 2009. S. 69-72

Hamás kázal fundamentalistický islám a získával stoupence mezi těmi, které popuzovala marxistická ideologie zastávaná některými palestinskými frakcemi, jako je například Lidová fronta pro osvobození Palestiny (LFOP). Hamás začal představovat hrozbu pro Arafatovu vůdčí pozici v palestinské kauze. Izraelská vláda podlehla americkému diplomatickému tlaku a setkala se s arabskými zeměmi v Madridu roku 1991.

Zástupci Palestiny byli do Madridu pozváni jako součást jordánské delegace, protože OOP byla stále považována některými státy za teroristickou skupinou, kterou Spojené státy odmítaly uznat, a Arafat nebyl pozván. Izraelská vláda odmítla uznat OOP jako partnera k dohodám a americká vláda souhlasila s jejím vyloučením. To pro Arafata a OOP nebyla dobrá zpráva a proto museli začít takticky vyvíjet tlak na Izrael i přesto, že Izraelci byli proti a tak Organizace pro osvobození Palestiny vyslala svého zástupce Fejsala Husejného.

Jedná se o klíčový okamžik izraelsko-palestinského konfliktu. Palestinci poprvé uznali existenci Izraele. Historicky první dohodu mezi sebou uzavřeli Izrael a Organizace pro osvobození Palestiny dne 13. září 1993 ve Washingtonu (viz. příloha č. 6).⁵¹ Tuto dohodu podepsal za izraelskou stranu premiérem Jicchak Rabin a za Organizaci pro osvobození Palestiny Jásir Arafat. Dohodu uzavřeli společně s Bilem Clintonem v Bílém domě. Za uzavření mírové dohody získali Jicchak Rabin a Jásir Arafat Nobelovu cenu míru.

Důležitým mezníkem je pro Arafata pád Sovětského svazu. Konec studené války pro něj znamená omezení hlavní finanční a politické podpory v palestinské otázce. Nedostatek financí byl hlavní překážkou v činnosti OOP a Jásir Arafat byl nařknut z neprůhledného hospodaření a z korupce.

---

⁵¹ SACHAR, M. Howard. *Dějiny státu Izrael*. Nakladatelství Regia, Praha, 1999, str. 744

Zatímco finanční prostředky Organizace pro osvobození Palestiny pomalu mizí, islámští fundamentalisté získávají větší podporu a moc, zejména v pásmu Gazy.

11.1. Zvraty v Arafatově životě v 90. letech

V roce 1991 Arafat překvapil svět, když uzavřel sňatek se ženou z přední křesťanské palestinské rodiny Suhou al-Tawíl. V roce 1995 se mu narodila jeho jediná dcera Zahúwa, dal jí jméno po své milované matce, která mu zemřela v jeho útlém věku. Tato velmi významná životní situace změnila Arafatův život a po dlouhých letech se z něho stal otec rodiny.⁵²

Dne 25. února 1994, za účelem zastavení mírového procesu, postřílel židovský osadník Baruch Goldstein 29 modlících se Palestinců v Jeskyni patriarchů v Hebronu (jeskyně patriarchů je rozdělena na dvě části, muslimskou a židovskou). Několik měsíců poté byla podepsána dohoda mezi izraelským prezidentem Jicchakem Rabinem a Jásirem Arafaem o odchodu izraelských jednotek z pásma Gazy a z Jericha. Jásir Arafat se stal 1. července 1994 prezidentem Palestinské samosprávy a přesunul své sídlo z Tuniska do Gazy.⁵³

Později bylo dalším mezníkem v Arafatově politickém životě zvolení amerického prezidenta Goerge W. Bushe. Spojené státy vyvíjeli tlak na Arafata, aby uznal stát Izrael. Goerge W. Bush byl v očích Palestinců vnímán jako lepší volba, oproti tomu Bill Clinton byl vnímán jednoznačně jako pro-izraelský.

11.2. Mírová dohoda z Osla II.

Následovala zdlouhavá palestinsko-izraelská jednání a 28. září roku 1995 došlo k podepsání dohody, tzv. Přejížděcí dohody, či

⁵² RUBIN, Barry. *Yasir Arafat: A Political Biography*. New York: Oxford University Press, 2003. s. 130.

⁵³ SHARIF abu Bassam. *Arafat and the dream of Palestine: : an insider's account*. Palgrave Macmillan, New York, 2009. s. 225-226

označované též jako dohoda Oslo II., o rozšíření autonomního území. Svatá místa na Západním břehu byla předána pod správu Palestiny.

A podle dohody mělo být území rozděleno do tří zón⁵⁴:

- Zóna A: v této oblasti žila většina palestinského obyvatelstva, do této zóny měla spadat největší města a oblast měla být pod úplnou palestinskou kontrolou
- Zóna B: sem měly patřit zejména vesnice. Zóna spadá pod kontrolu palestinské samosprávy, ale stále s izraelským dohledem.
- Zóna C: tato zóna zahrnovala největší území a také patřila k nejproblematictější, správa nad některými osadami nebyla stále dojednána a rovněž status Jeruzaléma nebyl dořešen. Zde přetrvávala nadále správa Izraele.⁵⁵

Izrael se v dohodě zavázal, že ročně zvýší příjem vody pro palestinská území a dále také přislíbil propuštění 5 tisíc palestinských vězňů, vykonávajících tresty v izraelských věznicích. Izraelské vojenské jednotky se podle dohody měly postupně stáhnout ze zón B a C. Tato dohoda vyvolala vlnu protestů a izraelští odpůrci mírového procesu pořádali protestní odmítající demonstrace. Na jedné z největších demonstrací za mír, která proběhla dne 4. listopadu 1995, v centru Tel Avivu byl smrtelně postřelen izraelský premiér Jicchak Rabin pravicovým ortodoxním židem Jigalem Amirem. Jeho smrt byla zklamáním zastánců mírového procesu a to jistě ovlivnilo i Arafata.

⁵⁴ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina. Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. Barrister a Principal, Praha 2010. s 244

⁵⁵ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina. Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. Barrister a Principal, Praha 2010. s. 194

Jásir Arafat se stal ve volbách v lednu roku 1996 prvním palestinským prezidentem, na Izraelské straně pak ve stejném roce zvítězil lídr strany Likud Benjamin Netanjahua, který se stal premiérem. V mírovém procesu nadále nedošlo k výrazným pokrokům a ozbrojené střety mezi oběma stranami pokračovaly.

11.3. Camp David

Změna nenastala ani po 17. květnu 1999, kdy byly v Izraeli mimořádné parlamentní a prezidentské volby. Zvítězil blok Strany práce v čele s Ehudem Barakem. Ehud Barak se zaměřil na palestinskou otázkou a z jeho prohlášení vyplývalo, že směřuje k mírovému řešení konfliktu. Následné mírové rozhovory probíhaly pod patronátem prezidenta Spojených států Billem Clintonem a mezi Ehudem Barakem a Jásirem Arafatem (viz. příloha 7), ve snaze dosáhnout mírové dohody a ukončit izraelsko-palestinský konflikt.⁵⁶ *„Prezident Clinton a Prezident Mubarak vyzval k summitu, který se uskutečnil v Šarm šl-Šajchu v říjnu, 1999. Zjednání mezi Barakem a Arafatem žádné závěry nevzešly, kromě toho, že se společně dohodli, že se budou snažit najít řešení k ukončení nepokojů. Barak a Arafat byli pozváni na červenec, 2000 prezidentem Clintonem do Camp Davidu.“*⁵⁷ Na mírovém summitu v Camp Davidu se pak řešily zejména tyto hlavní otázky, které jsou i v současnosti nadále aktuální: jako první a pro mnohé Palestince nejdůležitějším bodem bylo území,⁵⁸ druhým Jeruzalém a Chrámová hora a třetím uprchlíci a právo návratu. Konání mírových rozhodnutí bylo v Camp Davidu, venkovském sídle amerických prezidentů, zřejmě ze symbolických důvodů, neboť právě zde se v roce 1978 podařilo prezidentovi Carterovi zprostředkovat dosažení mírové dohody mezi Egyptem a Izraelem.⁵⁹

⁵⁶ ABURISH, Said. *Arafat: From Defender to Dictator*. Bloomsbury Publishing, 1999. s. 163-164

⁵⁷ SHARIF abu Bassam. *Arafat and the dream of Palestine: : an insider's account*. Palgrave Macmillan, New York, 2009. s. 232

⁵⁸ HINDLSOVÁ, Lucie. *Dlouhá cesta k míru (Bill Clinton a Blízký východ)*. Professional Publishing, Praha, 2004. s. 119n

⁵⁹ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina - Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2. vyd. Praha : Barrister & Principal, 2007. s. 321

Ani jeden z představitelů obou stran nereprezentoval však v plné míře hlasy své strany, neboť Jásir Arafat nedisponoval takovou mocí, aby mohl ovlivnit postoje palestinských islámských frakcí, zejména Hamásem a Barakova strana neměla většinu v izraelském Knesetu⁶⁰, což mělo také negativní vliv na pozdější nedodržování mírových dohod.

Jásir Arafat navrhoval, aby Jeruzalém i se Starým městem spadl pod palestinskou správu a aby se z něj později stalo hlavní město Palestiny. To však bylo pro Izrael absurdní. Palestinci měli získat Západní břeh Jordánu a pásmo Gazy, ale problémem se staly židovské osady přítomné na těchto územích. Ehud Barak navrhl k vyřešení konfliktu možný kompromis v podobě předání většiny území, které do té doby okupoval Izrael, ale pod podmínkou, že by si Izrael ponechal hlavní židovské osady a zároveň by přenechal jiná, méně významná území. Bylo navrženo umožnění návratu větší části uprchlíků. Podmínkou však bylo, aby se Palestinci vzdali správy nad Jeruzalémem, přičemž k islámskému posvátnému prostoru na Chrámové hoře by byl vytvořen speciální přístup pro muslimy. Tyto Barakovy návrhy byly Jásirem Arafatem odmítnuty. Bill Clinton navrhl, aby některé části Jeruzaléma patřily pod společnou kontrolu obou stran. To však Arafat i Barak odmítli.

Koncem července 2000 se v Izraeli konaly prezidentské volby a překvapivě byl zvolen Moše Kacav.

Dalším mezníkem v izraelsko-palestinských vztazích se stala 28. září návštěva předsedy strany Likud Ariela Šarona na Chrámové hoře, která vyvolala obrovskou nevoli Palestinců, ale i muslimů obecně. Dá se říci, že tato událost byla impulsem pro vypuknutí druhé palestinské intifády.

---

⁶⁰ Kneset: „Izraelský parlament má 120 členů, kteří jsou voleni na čtyřleté funkční období. Volby do parlamentu jsou všeobecné, národní, přímé, rovné, tajné a proporcionální. Volební systém je poměrný a hranice pro vstup strany do parlamentu je 2%. Parlamentní volby se opírají o základní zákon o Knesetu z roku 1958 a Zákon o volbách do Knesetu z roku 1969. Na volby má vliv také zákon o politických stranách z roku 1992, podle kterého se voleb mohou účastnit jen registrované strany.“ Dostupné z: <http://www.izraelapalestina.cz/?p=196> Cit. dne: [29-03-2012]

Muslimové, kteří se účastnili páteční modlitby v Jeruzalémě, byli pak vyzváni k podnikání ozbrojených útoků proti Izraeli, neboť Šaronova návštěva byla vnímána jako provokace. Následně také došlo k házení kamenů na modlící se židy u Zdi nářků. Palestinci vznesli stížnost k vládě Spojených států amerických, aby byly podobné návštěvy na Chrámové hoře⁶¹ zakázány. Nepokoje se rozšířily po celém území palestinské autonomie. Protesty, násilí a nepokoje propukly ihned poté, den po zmíněné návštěvě, tedy 29. září 2000, začala nová intifáda, tedy opět ozbrojený odboj proti Izraelské okupaci, jak na Západním břehu Jordánu, tak v Pásmu Gazy. Jásir Arafat byl v této situaci nadále vnímán jako vůdce palestinského lidu.

11.4. Druhá intifáda

Druhá intifáda zvaná také jako Intifádat al-Aqsa, se stala krvavější a dá se říci brutálnější než intifáda první. Důvodem velkých ztrát na životech byly jak tvrdé izraelské zásahy, tak sebevražedné útoky palestinských bojovníků. Izrael obsadil pásmo Gazy a Západní břeh Jordánu. Datum ukončení druhé intifády není přesně vymezeno, podle některých zdrojů je za konec považován únor roku 2005. Výsledkem druhé intifády bylo více než pět tisíc palestinských obětí a přibližně tisíc obětí na izraelské straně. Spojené státy americké společně s Francií ve snaze uklidnit situaci a najít možné řešení svolali další mírové jednání, tentokrát v egyptském Šarm aš-Šejku⁶², kde se jednalo o ukončení bojů a znovuoobnovení mírového procesu. Jednání se účastnili pouze delegace obou znesvářených stran, nikoliv hlavní představitelé. Billu Clintonovi se po prvních neúspěšných jednáních v Šarm aš-Šejku podařilo přimět Jásira Arafata a Ehuda Baraka k další schůzce, ve stejném egyptském letovisku, tentokrát za účasti egyptského prezidenta Husního Mubaraka, jordánského krále Abdalláha II. a generálního tajemníka OSN Kofi

---

⁶¹ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina - Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2. vyd. Praha : Barrister & Principal, 2007. S. 212-214

⁶² ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina - Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2. vyd. Praha : Barrister & Principal, 2007. s. 213-214

Annana. Jednání však opět nebyla příliš úspěšná, neboť se nepodařilo uzavřít písemnou dohodu. Obě strany se dohodly na míru pouze ústní dohodou. S ukončením ozbrojených akcí a obnovení mírových rozhovorů nesouhlasilo hnutí Hamás, proto boje pokračovaly i přes zmíněnou dohodu.

Bill Clinton nadále usiloval o uzavření mírové dohody mezi oběma stranami, avšak bez výsledku. Jeho posledním návrhem bylo, aby se Palestinci vzdali nároků na návrat uprchlíků a zničení izraelských osad, Izrael měl pak předat pod palestinskou správu téměř 97% Západního břehu a celé pásmo Gazy. Ehud Barak návrh přijal. Někteří Palestinci vyjednavací s návrhem rovněž souhlasili, Jásir Arafat však toto řešení důrazně odmítl. Situace vyvrcholila v prosinci 2001, kdy po vlně sebevražedných útoků izraelská vláda, nyní vedená premiérem Arielem Šaronem znemožnila Arafatovi opustit sídlo palestinské samosprávy, tzv. Muqata Ramalláhu na Západním břehu⁶³. Arafat byl Izraelem obviněn z podněcování terorismu, což Arafat odmítal a naopak žádal OSN o pomoc a vyvinutí tlaku na Izrael.

Spojené státy americké v čele s Georgem W. Bushem (zvolen v roce 2000 prezidentem USA) nabádaly Arafata, aby přijal příslušná opatření a zabránil dalším útokům na Izrael. V polovině roku 2002 označil George W. Bush Jásira Arafata za muže zapojeného do podpory terorismu a zdůraznil, že jedinou nadějí pro Palestince a pro dosažení změny v mírovém procesu je potřeba hledat nového reprezentanta palestinského lidu. Nejen Američané, ale i mnoho Palestinců ztratilo víru v mírový proces i ve vedení Jásira Arafata. Následovala další eskalace násilí, neboť část Palestinců přestala věřit v osvobození Palestiny mírovou cestou, což mohlo vést k posílení vlivu některých islámských odbojových hnutí, zejména Hamásu.

Během své dlouhé politické kariéry si Arafat nenašel žádného nástupce, který by jej v případě nouze mohl nahradit. Zde je potřeba

---

⁶³ SHARIF abu Bassam. *Arafat and the dream of Palestine: : an insider's account*. Palgrave Macmillan, New York, 2009. s.232-233

zdůraznit, že během historie palestinského boje za nezávislost docházelo neustále ke sporům mezi jednotlivými frakcemi, které pramenily z odlišného přístupu a metod k dosažení osvobození Palestiny.

Smrt palestinského představitele Fajsala Husajního v červnu 2001 podpořila tezi, že starší generace palestinských vůdců začala pomalu mizet z politické scény. Také s ohledem na Arafatův špatný zdravotní stav se již začalo diskutovat o jeho možném nástupci. Nabízeli se Arafatovy dlouholetí spolupracovníci a spolubojovníci, kteří byli spojeni s palestinskou otázkou. Některými lidmi však byli tito muži vnímáni jako zkorumpovaní politici, kteří zastávali pouze své osobní zájmy, byli obviňováni ze špatného hospodaření s financemi. Nabízela se ale také možnost výběru z řad mladých členů OOP.

Arafat pod tlakem Spojených států později přijímá opatření proti ozbrojeným akcím a uchyluje se i k zatýkání odpůrců mírového řešení. Je možné, že si již v tuto dobu uvědomuje ztrátu popularity v palestinských řadách.

11.5. Operace Obranný štít

29. března 2002, během druhé intifády proběhla na území Ramalláhu další operace vedená Izraelskými jednotkami. Od šestidenní války to byla druhá největší vojenská akce na Západním břehu Jordánu. Izraelská armáda se snažila ukončit, nebo alespoň snížit frekvenci palestinských sebevražedných útoků, podnikaných ze Západního břehu proti Izraeli.⁶⁴ Záminkou k zahájení operace byl sebevražedný bombový útok na hotel v izraelském letovisku Netanja, dne 27. března 2002, kdy zaútočil palestinský sebevražedný atentátník v hotelu Park Hotel. Výsledkem pak bylo zabití 30 rekreantů.

Operace obranný štít začala obklíčením sídla Muqatá Ramalláh, kde přebýval Jásir Arafat, později pak došlo i k obklíčení dalších měst na

---

⁶⁴ SHARIF abu Bassam. *Arafat and the dream of Palestine: : an insider's account*. Palgrave Macmillan, New York, 2009. s. 245-246

Západním břehu Jordánu. V dubnu 2002 byl vydán přísný zákaz vycházení civilního obyvatelstva, některá města byla úplně uzavřena, humanitární pomoc však byla povolena. Výsledkem operace byly opět značné ztráty na životech, nemluvě o výrazných ekonomických ztrátách, kdy Světová banka odhadla, že škody způsobené na palestinské straně přesáhly 360 milionů amerických dolarů. Některé lokality byly poškozené ještě dva roky po zásahu.

Skutečnost, že žádný arabský stát nepřišel Palestincům na pomoc, vedla v očích některých z nich k frustraci a posléze i k nedůvěře v Arafatovy politické kroky. Spojené státy začaly vyvíjet tlak za účelem zavedení reformy na palestinských územích a Arafat následně slíbil uspořádání nových voleb. Ani tyto kroky nebyly Palestinci vnímány jako pozitivní obrat. 24. Června 2002 George Bush navrhl plán nahrazení dosavadního palestinského vůdce a přijetí demokratických principů vlády na palestinských územích. Zdůraznil rovněž nutnost ukončení teroristických akcí. Palestinci však měli snahu přijmout vlastní rozhodnutí o případném Arafatově nástupci a nevěnovali tudíž přílišnou pozornost doporučením amerického prezidenta. Prioritou bylo nadále stažení izraelské armády ze všech okupovaných území.

Ústřední výbor al-Fatahu se sešel v Muqatá 8. srpna 2002 a navrhl, že by Arafatův post mohl zaujmout Mahmúd Abbás. Arafat výše uvedený návrh vnímal spíše jako zradu a pokus o odstavení jeho osoby z politické scény. Ale v roce 2002 došlo k dalšímu útoku izraelských vojsk na Muqatá, což na nějaký čas odsunulo otázku nástupnictví. Při té příležitosti Arafat prohlásil, že vytvoření postu premiéra se odsouvá na dobu, kdy dojde ke vzniku Palestinského státu.⁶⁵ Navzdory nátlaku ze strany Američanů, Izraelců, Evropské unie, Ruska, Egypta a Jordánska zůstává Jásir Arafat u moci.

Na konci října roku 2002 Legislativní rada schválila novou Arafatovu vládu, ale Američané dále trvali na vzniku premiérského postu,

---

⁶⁵ SHARIF abu Bassam. *Arafat and the dream of Palestine: : an insider's account*. Palgrave Macmillan, New York, 2009. s. 244-248

čímž chtěli omezit Arafatovy prezidentské pravomoci. Ve stejné době prochází krizí i izraelská vláda a Ariel Šaron jmenuje nového ministra obrany Šaúla Mofaze. Tato krize nakonec vyústila v rozpuštění Knesetu a nutnost konání nových voleb.

28. 1. 2003 vyhrál opět volby Ariel Šaron a strana Likud získala 38 křesel, Strana práce pouze 19 křesel. Jásir Arafat následně po volbách plánoval schůzku s Arielem Šaronem za účelem přípravného dosažení mírové dohody.

Pod mezinárodním tlakem 10. 3. 2003 schválila palestinská Legislativní rada vznik premiérského postu a premiérem byl jmenován Mahmúd Abbás (též známý jako Abú Mázín)⁶⁶, podle původního záměru Američanů mělo dojít k oslabení Arafatovy moci, k tomu však nedošlo a Arafat nadále rozhodoval v důležitých otázkách

12. Smrt Jásira Arafata

Ještě před svou smrtí zaujal Arafat postoj k regionálním událostem, z nichž nejdůležitější byla Druhá válka v zálivu, která vypukla 20. března roku 2003. Jásir Arafat se postavil opět na stranu Iráku v čele se Saddámem Husajnem a připojil se tak k mnoha hlasům z arabského světa. U palestinského lidu byl Saddám Husajn i nadále populární, nejen proto, že se postavil armádě spojených národů, ale i z důvodů jeho politické a finanční podpory palestinské otázky⁶⁷. Tato válka zastínila dění na území Palestiny, přesto pokračoval proces reform, stále ještě pod patronátem Jásira Arafata, který byl nucen i nadále čelit politickým útokům ze strany George W. Bushe a Ariela Šarona. Dne 23. dubna 2003 se Jásir Arafat společně s Mahmúdem Abbásem usnesli na složení vlády⁶⁸. Mahmúd Abbás se však postupně snažil získat kontrolu nad politickou mocí, proti tomu se však Arafat ostře ohradil. 4. června 2003

---

⁶⁶ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina - Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2. vyd. Praha : Barrister & Principal, 2007.s. 100

⁶⁷Dostupné z: www.ohiohistorycentral.org/entry.php?rec=1620. Dne. [29-03-2012].

došlo v jordánské Aqabě k setkání Ariela Šarona, Mahmúda Abbáse, George W. Bushe a jordánského krále Abdalláha II., za účelem dosažení ukončení násilí a nalezení cesty ke smíření. Toto setkání sledoval Jásir Arafat v televizi v Mukata. Arafat se posléze i přes vlastní odlišné stanovisko zastal premiéra Mahmúda Abbáse, který v proslovu vyzval Palestince k ukončení bojů.

Jásir Arafat se stále snažil udržet moc, v čemž mu zabránila jeho nemoc, jejíž příčiny dosud nebyly odhaleny. Jeho zdravotní stav se postupně zhoršoval a z toho důvodu byl převezen francouzským vojenským letadlem z Ramalláhu do nemocnice v Paříži⁶⁹. 4. listopadu 2004 se objevily zprávy o tom, že se nachází ve stavu klinické smrti.

Jásir Arafat pak umírá v časných ranních hodinách dne 11. listopadu 2004 a ještě tentýž večer bylo jeho tělo převezeno do Káhiry, kde proběhlo slavnostní rozloučení za přítomnosti představitelů mnoha zemí. Poté bylo jeho tělo převezeno do Ramalláhu a pohřbeno v betonovém sarkofágu (viz. příloha č.8).

12.1. Palestinská politika po Arafatově smrti

Politické strany v Palestinské samosprávě jsou organizace vystupující i jako pol. strany:

- Hamás- Izraelem a západními státy je považován za teroristickou organizaci. Je militantní organizací, vytvořenou na počátku první intifády.
- Islámský džihád- tato organizace nesčítá velký počet členů, ale bojuje proti Izraeli a patří k nejradikálnějším skupinám.
- al-Fatah- zakladatelem a vůdcem této skupiny byl Jásir Arafat. Al-Fatah je jednou z frakcí Organizace pro Osvobození

⁶⁸ TRUCKER, C. *Spencer: The Encyclopedia of Middle East Wars: The United States in the Persian Gulf, Afghanistan, and Iraq Conflicts*. California. Abc-Clio, 2010. s. 448

⁶⁹ SHARIF abu Bassam. *Arafat and the dream of Palestine: : an insider's account*. Palgrave Macmillan, New York, 2009. s. 251

Palestiny.

- Brigáda mučedníků Al-Aksá- zřejmě vznikla na popud al-Fatahu. Vznikla po propuknutí druhé intifády zvané také Al-Aksá.

Do vedení Organizace pro osvobození Palestiny se po smrti Jásira dostal Mahmúd Abbás a do čela vedení al-Fatahu Farúq Qaddúmí. Premiérem Palestinské autonomie se stal Ahmad Kurája, který zastával tuto funkci od roku 2003 do roku 2006.

Ve volbách v lednu roku 2005 zvítězil Mahmúd Abbás a stal se tak prezidentem Palestinské autonomie. Podle jeho vyjádření proběhly volby bez násilí a byly respektovány demokratické principy.

Parlamentní volby se konaly v roce 2006. O 132 poslaneckých mandátů se ucházelo přes 700 kandidátů, mezi nimiž bylo i 85 žen. Voliči odevzdávali dva hlasy, přičemž jedním volili podle stranických kandidátek a druhým volili kandidáta ze svého volebního okrsku. Palestinské hnutí Hamás ve volbách získalo 76 ze 132 parlamentních křesel. Dosud vládní al-Fatah obsadil 43 mandátů.⁷⁰ Mahmúd Abbás pověřil sestavením vlády vítěznou stranu Hamás, s tím ale hnutí al-Fatah nesouhlasila a jeho zástupci se dohodli, že nevytvoří vládu s Hamásem, nebránili se však vyjednávání. Vítězství Hamásu v parlamentních volbách v Palestinské autonomii překvapilo nejen arabské země, ale i západní svět. Hnutí Hamás neuznalo předchozí mírové dohody a odmítalo jakákoliv vyjednávání s Izraelem stejně jako uznání Izraele. OSN žádalo Hamás, aby se vzdal ozbrojeného boje proti Izraeli.

Hamás při své předvolební kampani vsadil na témata, jako jsou domácí otázky, reformy, korupce a klientelismus. Hnutí se profilovalo jako islámská strana a proklamovalo, že chce změnit poměry Palestinců, které trápí nezaměstnanost a především bezpráví, díky Izraelské okupaci. Izrael rovněž odmítl vyjednávání s Hamásem a pozastavil veškeré

---

⁷⁰ Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/palestina-vnitropoliticka-charakteristika/2/1001469/>. [24-02-2012].

finanční operace s pásmem Gazy, které byly do té doby uzavřeny⁷¹. To se nejvíce odrazilo právě na tomto území, kde začaly finanční prostředky postupem času chybět a díky izraelské blokádě nebylo možné do Gazy dopravit ani humanitární pomoc.

V následujícím období se ještě více prohlubovaly konflikty mezi al-Fatahem a Hamásem, kdy situace mohla vyústit až v občanskou válku. Do sporu vstoupila jako prostředník Saudská Arábie a dopomohla k dočasnému příměří obou stran. Hamás se v roce 2007 ujal moci v pásmu Gazy a na Západním břehu nyní vládla al-Fatah. Tato situace byla zřejmě lepší pro al-Fatah, která získala podporu západních zemí, které očekávaly flexibilnější diplomatictější vyjednávání s Izraelem.⁷²

Koncem roku 2007 byla opět svolána mírová konference, tentokrát do amerického města Annapolisu. Většina Palestinců i Izraelců nevěřila v možné vyřešení konfliktu, po téměř šedesátiletém vzájemném boji a značných obětech na obou stranách.⁷³ Jednání probíhalo mezi prezidentem Palestinské samosprávy Mahmúdem Abbásem a izraelským premiérem Ehudem Olmerem. Této konferenci se zúčastnilo téměř padesát delegací z celého světa, hnutí Hamas nebylo pozváno. Převážně se zde řešila možnost budoucích vzájemných jednání na straně Palestinců i Izraele. Obě strany se domluvily, že vzájemné rozpory vyřeší do konce roku 2008.

27. prosince 2008 Izrael zahájil v pásmu Gazy operaci Lité olovo s cílem přimět radikální hnutí Hamas, které v Gaze vládlo, aby přestalo ostřelovat izraelské území. *„Operace Lité olovo definitivně pohřbila poslední mírovou iniciativu amerického prezidenta Bushe, kterou na konci 2007 zahájila schůzka v Annapolisu.*

Koncem ledna také poprvé zaútočil na kolonu 17 nákladních automobilů vezoucích zbraně z Íránu do pásma. Útok byl proveden na základě špiónážních informací izraelské tajné služby Mossad. Panovaly obavy, že

---

⁷¹ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina - Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2. vyd. Praha : Barrister & Principal, 2007. s. 308

⁷² ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina - Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 2. vyd. Praha : Barrister & Principal, 2007. s. 314.

součástí dodávky budou i ruské rakety o doletu 70km.

Útok byl důrazným varováním radikálním Palestincům i iránským vůdcům, že dodávky zbraní do Gazy nebude Izrael tolerovat a že je schopen provést akce daleko za hranicemi své země.“⁷⁴Konflikt skončil 18. ledna 2009 příměřím. Palestinská autonomie přerušila veškeré kontakty s Izraelem.

Dne 14. června 2009 předseda izraelské vlády Benjamin Netanjahu vůbec poprvé připustil existenci nezávislého palestinského státu. 22. září 2009 se uskutečnila třístranná schůzka amerického prezidenta Baracka Obamy s palestinským prezidentem Mahmúdem Abbásem a izraelským premiérem Benjaminem Netanjahuem v New Yorku. Obama vyzval Izrael a Palestince, aby obnovili formální mírové rozhovory.

---

⁷³ Dostupné z: www.mfa.gov.il/.../The+Annapolis+Conference+27-Nov-2007.htm . [29-03-2012].

⁷⁴ Dostupné z: <http://mujuhkblog.blog.cz/1110/prelom-let-2008-a-2009-operace-lite-olovo>
Cit.dne: [01-0-2012].

13. ZÁVĚR

Jak z této práce vyplývá, Jásir Arafat byl rozporuplně významnou osobností. Nelze však popřít, že byl jedním z nejvýznamnějších politiků Blízkého východu dvacátého století, a to nejen v očích Palestinců.

Dá se říci, že celý život Jásira Arafata byl prostoupen bojem za svobodný palestinský stát, v jehož zřízení doufal ještě za svého života. Spory s Izraelem o území Palestiny vyústily v několik válečných konfliktů, jejichž výsledkem byla další okupovaná palestinská území. Arafat představoval po dlouhá desetiletí první linii palestinského boje za nezávislost, neboť stál u zrodu ozbrojené palestinské vlastenecké organizace al-Fatah. Po založení Organizace pro osvobození Palestiny v roce 1964 nahrazuje v roce 1969 Jásir Arafat v jejím vedení Jahju Hammúdu a nadále tak usiluje o osvobození palestinských území. Po přesunu vedení do Tuniska byl roku 1988 vyhlášen nezávislý palestinský stát, v jehož čele stál pak od roku 1989 jako exilový prezident právě Jásir Arafat.

Arafat postupně transformuje svou politiku ozbrojeného boje směrem ke snaze o mírové řešení izraelsko-palestinského konfliktu. Účastnil se mírových rozhovorů v Oslu, Camp Davidu, Šarm aš-Šejku a na základě uznání existence státu Izrael získává roku 1994 Nobelovu cenu míru.

Mírová jednání a dohody s Izraelem však do dnešního dne nevedly k úspěšnému řešení tohoto regionálního konfliktu. Zdá se, že světové velmoci, přestože zastřešují vzájemná jednání na obou stranách sporu, nemají skutečnou vůli ke spravedlivému ukončení palestinské otázky.

Po téměř šedesáti pěti letech není otázka Palestiny stále vyřešená, nicméně Jásir Arafat se nejen jako velitel vojenských operací, ale i jako obratný politik a diplomat zasloužil o fakt, že palestinská otázka je stále živá. V současné době nedochází k posunu mírových jednání, neboť nejsou plněny rezoluce rady bezpečnosti OSN, zejména rezoluce 242.

Je zřejmé, že Jásir Arafat získal během svého života velkou popularitu a je nadále symbolem palestinského boje za nezávislost. Vyhlášení samostatného palestinského státu nebylo do dnešního dne uskutečněno, a tak lze pouze doufat, že izraelsko-arabský konflikt bude ukončen spravedlivým mírem, vedoucím k palestinskému sebeurčení, v nějž doufal Jásir Arafat.

14. Seznam použité literatury

- 1) Aburish, Said. *Arafat: From Defender to Dictator*. Bloomsbury Publishing. London 1999.
- 2) Aburish, Said. *Nasser, the Last Arab*. St. Martin's Press. New York City, 2004.
- 3) Bernadette, Brexel. *Yasser Arafat*. The Rosen Publishing Group. New York. 2000.
- 4) Čejka, Marek. *Dějiny moderního Izraele*. Grada Publishing a.s. Praha. 2011.
- 5) Čejka, Marek. *Izrael a Palestina. Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. Barrister a Principal. Praha. 2010.
- 6) Dunstan, Simon. *Blesková operace ozraelských speciálních jednotek*. Grada Publishing a.s. Praha. 2010.
- 7) Dunstan, Simon. *Válka Jom Kippur 1973*. Grada Publishing a.s. Praha. 2009.
- 8) Headlam, George. *Yasser Arafat*. Twenty-First Century Books. New York. 2004.
- 9) Hindlsová, Lucie. *Dlouhá cesta k míru. (Bill Clinton a Blízký východ)*. Profesional Publishing. Praha. 2004.
- 10) Gilbert, Martin. *Dějiny Izraele*. BB art. Praha. 2002.

11) Kropáček, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Nakladatelství Vyšehrad. Praha. 2003.

12) Said, Edward W. *The Question of Palestine*. Vintage Books. New York. 1979.

13) Sharif, abu Bassam. *Arafat and the dream of Palestine: an insider's account*. Palgrave Macmillan. New York. 2009.

14) Sachar, M Howard. *Dějiny státu Izrael*. Nakladatelství Regia. Praha 1999.

15) Rubin, Burry. Judith Colp Rubin. *Yasir Arafat: A Political Biography*. Oxford University Press. New York. 2003.

Internetové zdroje:

<http://gloria.com.hr>

<http://www.topsid.com>

<http://www.al-nakba-history.com>

<http://www.arableagueonline>.

<http://ahmad-alshukairy.org>

<http://www.britannica.com>

<http://www.campsci.com>

<http://www.state.gov>

<http://www.izraelapalestina.cz>

www.ohiohistorycentral.org

<http://www.businessinfo.cz>

www.mfa.gov.il

15. Cizojazyčné resumé

Kao što je vidljivo iz ovog rada, Jaser Arafat je kontroverzni lik koji je pregledan i pozitivno i negativno. Međutim, nitko ne negira da je bio jedan od vodećih političara u dvadesetom stoljeću na Bliskom istoku, i to ne samo u očima Palestinaca.

Cjeli život Jasera Arafata bio je u znaku borbe za palestinsku slobodnu državu, u kojoj se nada, udahne posljednji. Njegovi neslaganja s Izraelom glede palestinskim područjima dovela je do nekoliko sukoba rata, u kojoj je podržan ne samo Saudijskom Arabijom, ali i Sovjetskim Savezom. Bio je suosnivač oružane palestinske organizacije al-Fatah. Među njegove najveće postignuće je uspostava i održavanje Palestinske oslobodilačke organizacije, osnovane 1969 godine, čiji je cilj bio raditi i steći neovisnost za Palestince. Nakon preseljenja organizacije u Tunis, bio je u 1989 proglašen Jasser Arafat predsjednik nezavisne palestinske države, proglašene godinu dana ranije u 1988 godini.

Svojim cjeloživotnim radom i sudjelovanjem u mirovnim sporazumima s Izraelom, koji je održan u Oslu i Madridu, Jaser Arafat dobio je Nobelovu nagradu za mir 1994 godini. Pregovori s Izraelom nikada nisu bile uspješne i tenzije između tih područja nisu bile riješene. Jaser Arafat je jaki vođa vrlo uspješan političar i diplomat.

16. Přílohy

Příloha č. 1- Jásir Arafat v roce 1940

Dostupné z: [<http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/biography/arafat.html>]. [15-03-2012].

Příloha č.2 Abdal Al-Qadír Husajní

Dostupné z: [<http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/biography/Qader.html>]. [12-02-2012].

Příloha č. 3-Hamed Abu Sitta

Dostupné z: [http://www.passia.org/palestine_facts/new/a/Hamed-Abu-Sitta.jpg]. [18-03-2012].

Příloha č. 4- Gamál Abdal Násir

Dostupné z: [<http://www.globalsecurity.org/military/world/egypt/nasser.htm>]. [18-02-2012].

Příloha č. 5- Jasir Arafat v Libanonu v roce 1974

Dostupné z: [http://en.wikipedia.org/wiki/Yasser_Arafat]. [14-02-2012].

Příloha č. 6- Jicchak Rabin, Bill Clinton a Yasser Arafat v roce 1993

Dostupné z: [<http://www.roytov.com/articles/pa.htm>]. [10-03-2012]

Příloha č. 7- Ehud Barak a Jásir Arafat v Camp David v roce 2000

Dostupné z: [<http://awarecommunities.org/intro/two-state-solution-isnt-everything/>]. [1-03-2012].

Příloha č. 8- hrob Jásira Arafata v Ramalláhu

Dostupné z: [<http://middleeast.about.com/b/2008/05/20/whatever-happened-to-the-plo.htm>]. [1-03-2012].